

nastalo s kumuliranjem šolskega znanja in s samodejnim preraščanjem šolskega izobraževanja v znanstveno delo, torej z usmerjeno, selektivno in kontrolirano enkulturacijo; nobeno znanstveno odkritje na nobenem znanstvenem področju ni bilo naročeno in vnaprej vključeno v ekonomske in politične eksploatacije. Prav po tej avtonomiji navsezadnje prepoznamo znanstveno odkritje in ga ločimo od drugih vrst pridobivanja znanj in manipuliranja z njimi.

Pri informalnem pridobivanju znanj potemtakem ne gre le za tisto danes v uradniških klasifikacijah mednarodnih organizacij in držav priljubljeno obliko, ki informalno izobraževanje omejuje na življenjske izkušnje in življenjske modrosti, ki nas doletijo ali do katerih se dokopljemo spontano in brez refleksije: te klasifikacije je mogoče imeti za del ničkolikokrat ponovljenega projekta za kontrolo in zavzetje glavnine formativnih procesov v družbi. Prvo dejanje tega pohoda je praviloma degradacija in omalovaževanje nenadzorovanih in zato »nekoristnih« dejavnosti in dogajanj, ki ga praviloma izvedejo dobrohotni in priljudni ljudje, ki pa niso zmožni analize in refleksije. Tisti, ki menijo, da se informalno pridobivanje znanj dogaja spontano in nevede, ko se v »kafiču« (kadar ni tuleče glasbe, ki onemogoča elementarno sporazumevanje) med debato s kolegi navadimo zagovarjati svoje mnenje o neki zadevi, sprejemati nove podatke od drugih oseb ter jih vključiti v debato in v svoj diskurz in se navadimo vedenja med debato, sodelujejo pri snovanju in izvajanju pohoda nekompetentnih v družbene prostore, ki tega ne prenesejo brez poškodb slehernega posameznega člana družbe. Evocirani prizor iz »kafiča« je nemara resničen, ne more pa pretendirati na to, da bi bil vse informalno izobraževanje ali vsaj temeljni model tega izobraževanja, in niti na to, da bi bil njegov najpomembnejši del. Nadaljevanje degradacije in omejevanje pa je zatiranje. Žal pa se s to zelo perečo problematiko v pričujočem besedilu ne moremo prav podrobno ukvarjati.

Formalno in informalno izobraževanje sta pogosto predstavljena kot pola socialne dejavnosti na področju mentalnega formiranja populacije v državi ali na območju neke religije. Med njima naj bi obstajale modalnosti, ki v različnih dozah združujejo elemente enega in drugega pola. To hipotetično vmesno področje naj bi bilo neformalno izobraževanje. Njegove največkrat naštete značilnosti so tele: oblika tečaja, neobvezna udeležba, omejen čas, prostovoljnost in večinoma plačljivost, odsotnost ocen in naslovov, ki bi potrjevali pridobljeno znanje in imeli javno veljavo. Pravzaprav gre za komplementarno formalno izobraževanje, ki ga država prepušča zasebnikom v zameno za kontrolo nad prostim ča-